

Sygn. akt: III AUa 194/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 14 listopada 2013 r.

Sąd Apelacyjny w Łodzi, III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSA Janina Kacprzak

Sędziowie: SSA Lucyna Guderska (spr.)

SSO del. Beata Michalska

Protokolant: sekr. sądowy Przemysław Trębacz

po rozpoznaniu w dniu 14 listopada 2013 r. w Łodzi

sprawy **Z. R. przy udziale zainteresowanego Powiatowego Inspektoratu Weterynarii w P.**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w O.**

o ustalenie ubezpieczenia,

na skutek apelacji organu rentowego

od wyroku Sądu Okręgowego w Kaliszu z dnia 11 grudnia 2012 r., sygn. akt: V U 1809/12;

oddala apelację.

Sygn. akt III AUa 194/13

UZASADNIENIE

Decyzją z 4 września 2012 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych ustalił, że Z. R. od 1 marca 2009 r. do 2 stycznia 2011 r. podlega obowiązkowemu ubezpieczeniu emerytalnemu, rentowemu i wypadkowemu z tytułu wykonywania umowy zlecenia na rzecz płatnika Powiatowego Inspektoratu Weterynarii w P..

W odwołaniu od powyższej decyzji Z. R. wniósł o jej zmianę i podniósł, że umowy zlecenia z Powiatowym Inspektoratem Weterynarii w P. były zawarte w ramach prowadzonej pozarolniczej działalności gospodarczej.

Sąd Okręgowy w Kaliszu rozpoznał sprawę z udziałem zainteresowanego Powiatowego Inspektoratu Weterynarii w P. i zaskarżonym wyrokiem z 11 grudnia 2012 r. zmienił decyzję organu rentowego i ustalił, że Z. R. nie podlega obowiązkowemu ubezpieczeniu emerytalnemu, rentowemu i wypadkowemu w okresie od 1 marca 2009 r. do 2 stycznia 2011 r. z tytułu umów zlecenia zawartych z Powiatowym Inspektoratem Weterynarii w P..

Sąd Okręgowy ustalił, że w okresie od 1 stycznia 1999 r. do 28 lutego 2009 r. lekarz weterynarii Z. R. podlegał ubezpieczeniu społecznemu z tytułu prowadzonej pozarolniczej działalności gospodarczej polegającej na wykonywaniu usług w zakresie weterynarii. Od 1 marca 2009 r. Z. R. był uprawniony do emerytury i z tego względu od tego dnia podlegał wyłącznie ubezpieczeniu zdrowotnemu.

Z. R. na podstawie decyzji Powiatowego Lekarza Weterynarii w P. w okresie od 1 marca 2009 r. do 2 stycznia 2011 r. był wyznaczony do sprawowania nadzoru nad ubojem zwierząt rzeźnych, w tym badania ubojowego i poubojowego, oceny mięsa i nadzoru nad przestrzeganiem przepisów o ochronie zwierząt w trakcie uboju, badania zwierząt łownych, ochronnych szczepień i badań rozpoznawczych, sprawowania nadzoru nad miejscami gromadzenia skupu lub sprzedaży zwierząt oraz targowiskami, badania zwierząt umieszczanych na rynku, przeznaczonych do wywozu oraz wystawiania świadectw zdrowia.

Konsekwencją wyznaczenia Z. R. przez Powiatowego Lekarza Weterynarii w P. do wyżej wymienionych czynności było podpisanie 2 stycznia 2009 r. i 2 stycznia 2010 r. umów zlecenia na wykonywanie w okresie od 1 marca 2009 r. do 2 stycznia 2011 r. badania zwierząt umieszczonych na rynku, przeznaczonych do wywozu oraz wystawianie świadectw zdrowia dla zwierząt oraz sprawowanie nadzoru na ubojem zwierząt rzeźnych w tym badaniu przedubojowego i poubojowego, oceny mięsa i nadzoru nad przestrzeganiem przepisów o ochronie zwierząt w trakcie uboju oraz badania zwierząt łownych w Zakładach (...) w G. oraz na terenie gminy C..

W oparciu o powyższe ustalenia Sąd Okręgowy uznał, że odwołanie Z. R. jest zasadne.

Przywołując treść art. 6 ust 1 pkt 4, 5 i art. 12 ust. 1 oraz art. 9 ust. 5 ustawy z 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych Sąd podkreślił, że spór w niniejszej sprawie sprowadza się do rozstrzygnięcia, czy Z. R. z tytułu zawartych umów zlecenia podlegał obowiązkowemu ubezpieczeniu emerytalnemu, rentowemu i wypadkowemu, czy też zakres zawartych umów zlecenia pokrywa się z zakresem działalności gospodarczej odwołującego się.

Zdaniem Sądu Okręgowego, jeżeli osoba prowadząca pozarolniczą działalność gospodarczą wykonuje w jej ramach umowy zlecenia, których przedmiot jest taki sam jak przedmiot prowadzonej działalności gospodarczej, to podlega tylko ubezpieczeniu społecznemu tylko z tytułu prowadzonej działalności gospodarczej. Sąd Okręgowy podzielił pogląd wyrażony przez Sąd Najwyższy w wyroku z 9 grudnia 2008 r. w sprawie I UK 138/08 (OSNP 2010/11-12/144) oraz zaznaczył, że w wyrokach Sądu Najwyższego z 14 grudnia 2010 r., I UK 209/10 (Lex nr 738525) z 23 czerwca 2009 r., III UK 24/09; (Lex nr 518053) podkreślono również, że wykonywanie czynności w zakresie inspekcji weterynaryjnej nie stanowi samodzielnej podstawy podlegania ubezpieczeniu społecznemu z art. 6 ust. 1 pkt 4 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, jeżeli są one wykonywane w ramach prowadzonej przez przedsiębiorcę pozarolniczej działalności gospodarczej. Sąd I instancji powołał się także na stanowisko Sądu Najwyższego zawarte w wyroku z 11 sierpnia 2009 r. (III UK 27/09; Lex nr 533671), który zapadł na podobnym stanie faktycznym jak w niniejszej sprawie, a w którym uznano za bezpodstawne twierdzenie, iż świadczenie usług weterynaryjnych na podstawie umów z wyznaczeniem zawartych z Powiatowym Inspektorem Weterynarii przez lekarza weterynarii, który jednocześnie pobiera świadczenia emerytalne, nie może być wykonywane w ramach działalności gospodarczej.

Sąd Okręgowy podniósł, że z niespornych ustaleń faktycznych wynika, że w okresie od 1 marca 2009 r. do 2 stycznia 2011 r. odwołujący prowadził pozarolniczą działalność gospodarczą w zakresie usług weterynaryjnych i wykonywane umowy zlecenia były realizowane w ramach pozarolniczej działalności gospodarczej.

Sąd zwrócił też uwagę, że zgodnie z art. 1 ust. 1 ustawy z 21 grudnia 1990 r. o zawodzie lekarza weterynarii i izbach lekarsko – weterynaryjnych wykonywanie zawodu lekarza weterynarii polega między innymi na badaniu zwierząt rzeźnych, mięsa i innych produktów zwierzęcych, badania zdrowia zwierząt i sprawowania czynności związanych z nadzorem weterynaryjnym nad obrotem zwierzętami, a czynności wykonywane przez odwołującego w ramach zawartych umów zlecenia z dnia 2 stycznia 2009 r. i 2 stycznia 2010 r. są typowymi czynnościami, które wykonują lekarze weterynarii.

Zdaniem Sądu Okręgowego, skoro umowy zlecenia w spornym okresie od 1 marca 2009 r. do 2 stycznia 2011 r., były realizowane przez odwołującego w ramach prowadzonej przez niego pozarolniczej działalności gospodarczej, to tylko z tego tytułu mógł on podlegać obowiązkowemu ubezpieczeniu emerytalnemu, rentowemu i wypadkowemu. Zaznaczył, że skoro w myśl art. 9 ust. 5 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych osoby mające ustalone prawo do emerytury i

prowadzące jednocześnie pozarolniczą działalność gospodarczą mogą jedynie podlegać dobrowolnemu ubezpieczeniu emerytalnemu, rentowemu, to objęcie odwołującego w okresie od 1 marca 2009 r. do 2 stycznia 2011 r. obowiązkowym ubezpieczeniem emerytalnym, rentowym i wypadkowym pozbawione jest podstawy prawnej, a zatem decyzja organu rentowego, jako niezasadna, zgodnie z art. 477¹⁴ § 2 kpc podlegała zmianie.

W apelacji organ rentowy zaskarżył w całości powyższy wyrok zarzucając:

- naruszenie prawa procesowego poprzez błędne ustalenie stanu faktycznego poprzez przyjęcie, iż odwołujący zawarł z zainteresowanym umowę zlecenia w ramach prowadzonej przez odwołującego działalności gospodarczej,
- naruszenie prawa materialnego, tj. art. 6 ust. 1 pkt 4 ustawy z 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych poprzez jego niezastosowanie, oraz naruszenie art. 6 ust. 1 pkt 5 w związku z art. 9 ust. 5 ustawy z 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych poprzez ich błędne zastosowanie.

Wskazując na powyższe organ rentowy wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i oddalenie odwołania oraz zasądzenie od odwołującego i zainteresowanego kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W ocenie apelującego, zgromadzone w sprawie dowody, w tym także fakt zgłoszenia odwołującego do ubezpieczenia zdrowotnego przez płatnika, w sposób jednoznaczny wskazują, że odwołujący zawarł umowę zlecenia z płatnikiem nie w ramach prowadzonej działalności gospodarczej a jako osoba fizyczna nie prowadząca działalności gospodarczej.

Podniósł, że wykonywanie przez zleceniobiorcę w ramach umowy zlecenia czynności tożsamy rodzajowo z przedmiotem prowadzonej przez zleceniobiorcę działalności gospodarczej nie przesądza o wykonywaniu zawartej umowy w ramach prowadzonej działalności gospodarczej.

W pełni akceptując stanowisko Sądu Najwyższego w przytoczonych przez Sąd Okręgowy orzeczeniach, apelujący wskazał, że w przypadku wykonywania czynności inspekcji weterynaryjnej (czy innych czynności weterynaryjnych) w ramach umowy zlecenia zawartej przez lekarza weterynarii jako osoba fizyczna (nie w ramach prowadzonej działalności gospodarczej) ubezpieczony podlega ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowemu i wypadkowemu również wtedy, gdy ma ustalone prawo do emerytury.

Zdaniem skarżącego, gdyby odwołujący wykonywał umowę w ramach prowadzonej działalności gospodarczej, to przychód z tytułu umowy rozliczałby w ramach prowadzonej przez siebie księgowości (zasady ogólne, ryczałt itp.). Przychód ten nie byłby rozliczany przez płatnika składek, płatnik nie naliczałby i nie potrącał składki na ubezpieczenia zdrowotne, a odwołujący wystawiałby nie rachunek lecz fakturę VAT.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja nie zasługuje na uwzględnienie, bowiem Sąd Okręgowy wydał prawidłowe rozstrzygnięcie, które znajduje uzasadnienie w całokształcie okoliczności faktycznych sprawy oraz w treści obowiązujących przepisów prawa.

Spór w niniejszej sprawie sprowadza się do ustalenia, czy odwołujący zawarł zakwestionowane przez organ rentowy umowy zlecenia z 2 stycznia 2009 r. i 2 stycznia 2010 r. z Powiatowy Inspektoratem Weterynarii w P. w ramach prowadzonej działalności gospodarczej (i wtedy nie podlega ubezpieczeniom społecznym), czy też umowy te zostały zawarte nie w ramach prowadzonej działalności gospodarczej (i wtedy odwołujący podlega ubezpieczeniom społecznym). Zgodzić się przy tym należy ze skarżącym, że ustawodawca różnicuje podleganie ubezpieczeniom społecznym z tytułu wykonywania umowy zlecenia (art. 6 ust. 1 pkt 4 ustawy z 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych) od podlegania ubezpieczeniom społecznym z tytułu prowadzenia działalności gospodarczej (art. 6 ust. 1 pkt 5 tej ustawy). Te same czynności mogą być wykonywane w ramach umowy zlecenia, jak również w ramach wykonywanej działalności gospodarczej. Jak słusznie wskazuje organ rentowy, to wola stron decyduje, w

jakiej formie prawnej wykonywana jest umowa. W myśl bowiem art. 65 § 2 k.c. w umowach należy raczej badać, jaki był zgodny zamiar stron i cel umowy, aniżeli opierać się na dosłownym jej brzmieniu.

Odnosząc powyższe na grunt przedmiotowej sprawy należy podkreślić, że – jak wynika z zeznań odwołującego – jego zamiarem i wolą było, by czynności zlecone mu przez Powiatowy Inspektorat Weterynarii w P. w umowach z 2 stycznia 2009 r. i 2 stycznia 2010 r. wykonywane były w ramach prowadzonej przez niego pozarolniczej działalności gospodarczej. Za wiarygodnością twierdzeń Z. R. w tym zakresie przemawia nie tylko okoliczność, że zakres czynności zleconych mu w ramach spornych umów zlecenia odpowiada zakresowi prowadzonej przez niego pozarolniczej działalności gospodarczej, lecz również i to, że w pierwszej umowie z 2 stycznia 2009 r. jako wykonawcę wskazano firmę, pod nazwą której odwołujący wykonuje działalność gospodarczą, tj. Usługi (...) z siedzibą w C. (odpis umowy k. 2 akt ZUS). Podobnie w piśmie z 2 stycznia 2009 r. skierowanym przez odwołującego do Powiatowego Lekarza Weterynarii w P. wnosi on o dokonywanie rozliczeń za wykonane czynności w ramach wyznaczenia go do wykonywania zadań inspekcji weterynaryjnej poprzez firmę Usługi (...) w C.”, co – w ocenie Sądu Apelacyjnego – również dowodzi, że intencją Z. R. było wykonywanie tych czynności w ramach prowadzonej działalności gospodarczej (odpis pisma – bez numeru – w aktach ZUS).

Odnosząc się do podniesionego w apelacji argumentu, że odwołujący wykonywał czynności objęte umowami zlecenia z 2 stycznia 2009 r. i 2 stycznia 2010 r. jako osoba fizyczna, gdyż przychód z tytułu tych umów rozliczany był przez płatnika, który naliczał i potrącał składki na ubezpieczenie zdrowotne a odwołujący wystawiał rachunek a nie fakturę VAT, to przede wszystkim należy stwierdzić, że kwestia dotycząca rozliczeń przychodu z tytułu umów zlecenia należy do materii podatkowej i nie stanowi podstawy prawnej do określenia podstawy ubezpieczenia. Ustawa z 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych nie określa bowiem co stanowi podstawę podlegania obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym, gdyż samodzielnie reguluje to ustawa systemowa. Jak wskazał Sąd Najwyższy w uzasadnieniu wyroku z 23 czerwca 2009 r., III UK 24/09 (LEX nr 518053), wprowadzie art. 13 pkt 6 ustawy podatkowej stanowi podstawę prawną do kwalifikacji przychodu jako uzyskiwanego z działalności wykonywanej osobiście, to jednak nie jest uprawnione wnioskowanie, że jednocześnie wyznacza podstawę ubezpieczenia społecznego z art. 6 ust. 1 pkt 4 ustawy systemowej. Przepis art. 13 pkt 6 ustawy podatkowej nie ingeruje bowiem w ustrojowe podstawy działalności gospodarczej, a dotyczy tylko opodatkowania i taka jest jego przedmiotowa granica regulacji.

Zdaniem Sądu Apelacyjnego, skoro z zebranego w sprawie materiału dowodowego, w szczególności z zeznań odwołującego wynika, że czynności objęte zakwestionowanymi przez organ rentowy umowami zlecenia wykonywał w ramach prowadzonej pozarolniczej działalności gospodarczej, to brak jest podstaw do ingerowania w sposób prowadzenia i wykonywania tej działalności. Zgodnie bowiem z treścią art. 2 ust. 1 i 2 ustawy z 18 grudnia 2003 r. o zakładach leczniczych dla zwierząt oraz art. 16 ust. 1 z 29 stycznia 2004 r. o Inspekcji Weterynaryjnej usługi weterynaryjne mogą być wykonywane w ramach zakładu leczniczego dla zwierząt, którego prowadzenie jest działalnością regulowaną w rozumieniu przepisów ustawy z 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej. Nie ulega więc wątpliwości, że odwołujący w ramach prowadzonej działalności gospodarczej mógł zawierać i realizować umowy zlecenia. Skoro odwołujący, będący lekarzem weterynarii, zdecydował, że czynności objęte spornymi umowami zlecenia zawartymi z Powiatowym Inspektoratem Weterynarii w P. w następstwie realizacji wyznaczenia go do wykonywania zadań inspekcji weterynaryjnej będzie wykonywał w ramach prowadzonej działalności gospodarczej, to zasadne jest przyjęcie – stosownie do treści art. 9 ust. 5 ustawy systemowej – iż jako osoba mająca ustalone prawo do emerytury i prowadząca jednocześnie pozarolniczą działalność gospodarczą, podlega on jedynie dobrowolnemu ubezpieczeniu emerytalnemu i rentowemu.

Z powyższych względów Sąd Apelacyjny uznał, że na podstawie dostępnego materiału dowodowego Sąd Okręgowy dokonał prawidłowych ustaleń faktycznych i ocen prawnych przedstawionego stanowiska uznając go za trafne, tak więc zaskarżony wyrok nie narusza przepisów prawa materialnego. Podnoszone w apelacji argumenty stanowią w istocie polemikę z prawidłowymi ustaleniami Sądu I instancji, tak więc nie zasługują na uwzględnienie. Dlatego też, na podstawie art. 385 kpc, apelacja jako bezzasadna podlegała oddaleniu.